

Uredništvo in uprava:
Strossmajerjev trg 1 / Tel. št. 73

Leto XXV. Št. 9.
Kranj, 1. marca 1941.

Izhaja vsako soboto
Naročnina: celoletno din 40,
polletno din 20, četrletno din 10

Tolerirani razkroj

V francoskem katoliškem listu „La croix“ je bil priobčen članek, v katerem razpravlja članek o vzrokih francoskega propada. Članek ugotavlja, da je vzrok propadu te velike države bratstva, enakosti in svobode slab tisk, ki je zastrupal ves narod. Ob koncu zaključuje pisec omenjenega članka s trditvijo, da ni bila Francija poražena morda lansko oziroma predlansko leto, ampak leta 1918. to je takrat, ko so vsi mislili da so zmagali, a v resnici so bili takrat premagani. Le slabemu tisku se ima zahvaliti zmagovalci, da se mu je s prvimi sunkom posrečilo zrušiti vso državo.

Morda se nam zdi ta trditev nekoliko pretirana, a vendar je resnična in to zelo tragično resnična za ves francoski narod. Znano je, da je imela Francija najbolj razširjen nemoralni in protiversko usmerjeni tisk, ki ga je plačevala framažonerija in židovski bankirji. Proslule vlade ljudskih front so uradno pospeševale in celo financirale slab tisk. Ta umazani tisk je zastrupal francoski narod. Zato je sledil najen polom. Prvi sunek in moččna Francija je bila na tleh. Danes preklinjajo mnogi one, ki so utirali pot gilemu tisku med ljudske mase. Slab tisk je opravil temeljito svojo nalogo. Povzročil je razkroj med narodom, ki je začel iti po poti propada. To je najzlastnejše poglavje francoske zgodovine in živi zgled nam vsem. Ni naš namen, da bi to vprašanje Francije podrobneje razčlenjevali, ampak hočemo podati le bežni pogled razmer pri nas, ki tudi v vprašanju dobrega tiska niso ravno cvetoče.

Maloštevilni je naš narod, a doslej še vendar dovolj krepak, da bi vzdržal vsak sunek. Toda pred nami je bodočnost, ki meče zence na sedanost. Pomisliti moramo, da hodijo med nas volkovi v ovčjih oblečilih. Med nas se vihota plja nevaren strup, ki se zajeda v ljudske duše in povzroča med njimi razkroj. Dela ga malodušnega in manj odgovornega za nevarnosti, ki se mu postavljajo v današnjih dneh. Ubija v njem vero v življenje in v bodočnost. Napravilja ga infernierno. Predaja se uživanju in postaja mehkužen. Vse to povzroča slab tisk, ki ga financirajo in izdajajo liberalci in njihovi bratje komunisti. Ti ljudje s satansko pretačunljivostjo širijo med nami umazano besedo-ter žrtvujejo vse svoje sile, samo da je njihov razkrojevni načrt čim bolj hitro delujoč in uspešen. Slabega tiska je med nami dovolj in od dne do dne več, saj prihaja tudi od drugod. Marsikdo niti ne slutiti in še ne vidi, kako se ta kuga zajeda v ljudske duše in kakšno zločinsko delo opravlja. Priključimo si v spomin le zgled Francije, pa bomo lahko presodili v luči tistih razmer našo bodočnost. Če bo šlo v tem pravcu tako dalje, potem se bomo znašli na isti poti, po kateri je šla Francija. Mislimo, da si tega nihče ne želi.

Kakšen je naš tisk? Odkrito in brez ovinka lahko povemo, da nam ni ravno v ponos in da je število slabega tiska med nami veliko. Toda za borbo proti njemu smo se vse pre malo pripravljani in tudi energični ter zelo neodločni. Vsemogoče akcije imamo, a akcije za pobijanje slabega tiska še nismo učakali. Mislimo, da bi se s to akcijo, pri kateri bi sodelovali vsi dobromisleči, odprlo novo poglavje naše borbenosti. Ta akcija naj bi alarmirala čimveč somišljenikov in šla v odločno borbo proti slabemu tisku.

Ni pretirana ugotovitev, če trdimo, da je liberalni tisk procentuelno še vedno močan pri nas, zato pa bo tudi nosil vse odgovornost. Dobro vemo, kako naše liberalno časopisje zagrizenno piše in smeši verske svetinje, kako prikazuje gotove dogodke v takšni luči, da vzbujajo v čitatelju nepotrebno sumničanje in dvomnost. S kakšnim veseljem smeši duhov-

1891 - 1941

„Amerikanski Slovenec“

Letos stopa vodilni katoliški dnevnik naših izseljencev v Ameriki v svoje petdeseto leto, v letu svojega zlatega jubileja. Tako značilnega jubileja, ki je ki je tudi za nas posebnega pomena, je potrebno, da se ga tudi naš list spomni, ki vzdržuje z našimi rojaki kot tudi z uredništvom „Amerikanskega Slovenca“ stalne stike. Tudi naš list prihaja v lepem številu v Ameriko, kjer ga prav radi bero naši rojaki, da zvedo novice s svojega prejšnjega doma.

S ponosom zre „Amerikanski Slovenec“ na svojo dobo petdesetletnega plodnosnega dela med ameriškimi Slovenci. List je bil ustanovljen iz potrebe, ki je postajala od dne do dne vedno večja. Nasiljevali so se po širni zemlji Združenih držav mnogi naši rojaki že pred 50 leti, pa niso vedeli drug za drugega. Imeli niso med seboj nobene zveze, nobenega stika. Zato so mnogi pionirji uvideli, da bo mogoče obdržati stike med rojaki le na ta način, da se ustanovi poseben list. To se je tudi zgodilo in, pred 50 leti je zagledala beli dan prva številka „Amerikanskega Slovenca“. Prvi slovenski list je začel takoj delovati tudi v drugih ozirih za vsestranski kulturni, narodni in verski napredek. Buditi je začel rojake k zavesti. Če ne drugega je ravno zasluga „Amerikanskega Slovenca“, da se naši rojaki niso izgubili v tujem morju in da imajo dobro organizirane župnije, premnoge in vzorno urejene farne šole, domove, številna društva in ustanove.

Naši nameščenci so zborovali

V soboto zvečer so imeli naši nameščenci v knjižnici Ljudskega doma svoj redni letni občni zbor, ki se ga je udeležilo lepo število članstvo. Točnost in številno zbrano članstvo je pokazalo, da se zaveda pomena svoje organizacije, ki od leta do leta tako lepo napreduje in družji v sebi vedno večje število članstva. Res je bil že skrajni čas, da se je začelo organizirati naše nameščenstvo in prišlo do svo-

„Amerikanski Slovenec“ je ostal zvest svojemu slovenskemu narodu skozi vsa leta, a narod je ostal zvest tudi njemu. Nadaljeval je in nadaljuje tradicijo slovenskega naroda, ki je zasidran v globoki veri in pripadnosti h katoliški Cerkvi. Od te tradicije ni nikdar odstopil.

Kako velikega pomena je „Amerikanski Slovenec“ za naše rojake, to vedo povedati največ oni sami, ki živijo tako daleč ločeni od materne zemlje Slovenije. Ta najstarejši slovenski list v Ameriki stoji pred nami kot petdesetletni mož na svojem posestvu. Njegov krog je obdelan kolikor je bilo mogoče v človeških razmerah. Čakajo ga še vedno nove in velike naloge, a izvršil jih bo prav gotovo in to z isto ljubeznijo, kot je to delal doslej. Zato se pa temu delu pridružuje tudi naša dolžnost, da ostnemo še dalje zvesti in da skrbimo, da se vezi med nami in našimi brati in sestrami ne pretagajo in popustijo. Raztreseni smo po širni zemlji celega sveta, a družji nas ista kri. Zato bomo v bodoče še bolj skrbeli, da bodo naši stiki še ožji in še tesnejši.

Ob tem nenavadnem jubileju želimo, da bi „Amerikanski Slovenec“ svoje vzvišeno poslanstvo vršil med svojimi rojaki še dalje. Ponosni smo tudi mi doma, da imamo v daljni tujini rojake, ki se niso ustrašili dela za narod kljub vsem neprilikom in da so izbojevali zmago sebi in svojim bratom in sestram. Naj blagoslovi njih delo Bog!

je lastne organizacije. Skromen je bil začetek pred leti in maloštevilno je bilo članstvo, a danes je lahko organizacija ponosna na svoje delo in uspehe ter zavednost članstva.

Občni zbor je vodil sedanji predsednik g. Smitek Stanko in v uvodu pozdravil zastopnika centrale iz Ljubljane g. Kreka Janeza. Sledil je dnevni red. Poročilo o delovanju centrale in gibanju nameščencev pri nas je po-

ščino! Vsako stvar, ki jo jim pošiljajo njihovi dopisniki, z veseljem priobčujejo v svojih listih, pa če je resnična ali ne, samo da ima ost proti veri ali morali. Ko človek prebira liberalno časopisje, se nehoti zgrozi, koliko gnojnice se zliva po papirju. Ob tej gnojnici, katere je polno naše liberalno časopisje, se vzgaja naša mladina, bodoči rod! Ali je to vzgojno, ali je to zdrava in pravična vzgojka naroda? Kdor tako misli, ta ima popolnoma zgrešene pojme o vzgoji.

Le pogledimo naše liberalno časopisje, ki javno propagira običajno zvodništvo. Pa pišejo proti prostituciji, proti nemoralnosti, a med oglašajo reklamo za sredstva za odpravo plodu in druge pripomočke. Ali je to dopustno in kako gleda na to oblast? To ni samo uganjanje nemoralnosti, ampak naravnost zločinsko početje. Kdor danes zagovarja upravičenost odpravljanje plodu, vsled ne vemo kakšnih indikacij, ta utira pot navadnemu zločinstvu. Tako zločinstvo je ravno tako kaznjivo kot umor. Odpravljanje plodu je kuga, ki se širi med nami in to največ ravno po zaslugi našega liberalnega časopisja, ki priporoča razna sredstva in se dvomno izraža v svojih člankih. Preveč je ogaben ta posej in sramoten za vse tiste, ki si s tem polnijo žep. Mi hočemo zdrav narod, ne pa degenerance!

Številni so časopisi pri nas, ki izgledajo silno nedolžni in objektivni ter politično nepobarvani. V resnici so pa pravi strup za vse one, ki jih čitajo. Posledice se bodo že videle, toda takrat bo prepozno. Posledice čitanja slabega tiska so neizbežne, kajti ta razkroj gre navadno počasi, a je tem sigurnejši in uspešnejši.

Odločno odklanjamo slab tisk, posebno ono časopisje, ki ga financira naša liberalna gospoda. Nobeden naš zavedni človek ne sme za slab tisk dati niti dinarja, zahtevati mota povsod naš tisk in se za naš tisk tudi boriti. V vsako slovensko hišo naj pride vsaj en naš list!

Apeliramo na našo oblast, da prepreči razkroj, ki ga širi in podpira liberalno časopisje. Doslej smo bili vsi v tem oziru preveč tolerantni in popustljivi. Treba je to kugo zajeziti in dati narodu zdrave duhovne hrane. Za vzgled vzemimo katoliški tisk v Holandiji, ki obvladuje vso javno mnenje in ki se neustrašeno bori za zdrav duh naroda. Z našim tiskom moramo preplaviti vso našo deželo, nasprotni slabi tisk pa uničiti. To ni politično delo in ne gre za moč stranke, ampak to je narodno in državotvorno delo. Zato je to sveta stvar!

dal g. Krek. Iz poročila posnemamo, da so nameščenci organizirali svojo lastno kreditno zadrugo. Zadruga dobro uspeva in je upanje, da bo svoje delovanje še bolj razširila. Poročilo o delovanju kranjske organizacije je podal g. predsednik. Sledila so nato ostala poročila posameznih odborikov. Pfi volitvah je bil izvoljen po večini stari odbor, ki je takole sestavljen: predsednik Smitek Stanko, podpredsednik Murnik Franc, tajnica Vodnik Irena, blagajničarka Ločnikar Albina. Po volitvah so sledile slučajnosti. V debato so prav pridno posegali člani in članice. Po izčrpanem dnevnem redu je bil občni zbor zaključen.

Naša namščenka organizacija stopa v novo poslovno dobo. Družiti hoče v sebi vse naše nameščence, ki so istega prepričanja, to je katoliškega in slovenskega. Boriti se hoče za pravice svojega članstva in zato stopa neustrašeno naprej. Pokazati hoče, da je dovolj borben. Novemu odboru želimo veliko uspehov!

Obč. zbor JRZ v Šk. Loki

Občni zbor JRZ. Kakor smo že na kratko poročali, se je vršil v sredo dne 19. februarja v novi dvorani društvenega doma občni zbor krajevne organizacije JRZ.

Občni zbor je otvoril predsednik dr. Ivan Hubad, ki je pozdravil vse navzoče somišljenike, zlasti pa tajnika JRZ iz Ljubljane g. Casarja. Nato je dal besedo poročevalcu iz Ljubljane g. Casarju, ki nam je v daljšem govoru razložil zunanji in notranji položaj. Zlasti je poudaril, da sme oficijelno pooblaščen od pristojnih činiteljev izjaviti, da obisk naših državljanov v Nemčiji stališča nevtralnosti naše države ni prav nič omajal, temveč celo okrepil. V notranji politiki je zlasti poudaril trdnost vlade narodnega sporazuma in to, da se pod pojmom pomirjenje ne sme razumeti kakršnen koli kompromis z nasprotnimi političnimi strujami, zlasti ne s komunisti, ampak da je prvi predpogoj pomirjenja priznanje vodstva večine, ki jo ima JRZ pri nas.

Za izvajanja se je Casarju zahvalil g. dr. Hubad, ki je nato predlagal občnemu zboru, da naj se odpošlje novemu našemu predsedniku in voditelju dr. Francu Kulovcu vdanostno in pozdravno brzojavko. Predlog je bil z aplavzom sprejet.

Za tem je g. dr. Hubad podal poročilo o delovanju odbora v preteklem letu. Iz poročila se je razvidelo, da je odbor precej živahno deloval. Obenem je sporočil, da je odbor sklenil darovati mesto venca na grob dr. Antona Korosca primeren znesek za „Ječličev dom“ v Ljubljani.

Nato so prišle na vrsto volitve novega odbora. Na čelu ožjega odbora sta g. dr. Ivan Hubad kot predsednik, Planina Lovro kot podpredsednik, Matek Josip kot tajnik, Golob Melhior kot blagajnik, odborniki: Zihel Matevž, Debeljak Franc in Bernik Alojz.

Ta sestava pomeni novo važno dobo v našem krajevnem političnem in javno gospodarskem življenju.

Za tem so prišle na vrsto slučajnosti, pri katerih se je tudi preresetavalo vprašanje mlade JRZ.

G. župan Zihel Matevž je nato obvestil članstvo, da bo po odobrenju občinskega proračuna sklican sestanek vsega članstva JRZ na katerem se bo poročalo o občinskem gospodarstvu.

Predsednik dr. Ivan Hubad je nato občni zbor zaključil.

Širite in berite „GORENJA“

V soboto ob 8. uri „Sneguljčica“ - za zimsko pomoč

Zamorec se pere

V letošnji prvi številki združnega glasila „Zadrugar“ nam odgovarjajo na naš članek, ki smo ga pisali ob priliki poročanja smrti našega voditelja. Uredništvo „Zadrugarja“ se opravičuje, da je bila takrat redakcija že zaključena in ni bilo mogoče obširneje poročati, zato je uredništvo priobčilo le kratko obvestilo. Mislimo, da je popolnoma odveč, da nam uredništvo skuša dopovedati, kdaj se redakcija zaključuje, ker vemo, da so imeli ves teden čas za daljšo poročilo. Tako opravičevanje je le nerodno zavijanje oči.

Nepotrebno je razburjenje uredništva zaradi naše trditve, da je bilo v „Zadrugarju“ vedno dovolj prostora za najrazličnejše ideologije, samo za dr. Korošca, ki je bil nesporno velik zadrugar, pa nismo imeli nikdar prilike, da bi o njem kaj več slišali. Upamo, da lahko pripomnimo, da je združno glasilo, če je res združno urejvano, le tedaj res nepristransko, če se ne ozira ne na levo in ne na desno. Kako sklicevanje na objektivnost v tem oziru je popolnoma odveč. To je dejstvo, preko katerega ni mogoče iti in kar nam bo priznal vsak zadrugar, bodisi da je tega ali onega svetovnonazornega prepričanja. Zato pa je tudi naša sodba pravična in utemeljena. Izgovori, ki nam jih servira „Zadrugar“ pa so za lase privlečeni. Naj gospodje okoli „Zadrugarja“ ne mislijo, da mi ne vemo, kakšna je prava združna misel. Naj pa tudi ne mislijo, da smo tako naivni, da se bomo zadovoljili z vsakim izgovorom, ki nam ga bo kdo povedal. Naše pripombe pa niso imele noben zlohoden namen, ker smo le hoteli povedati, da moramo biti vsi enaki in da se morajo upoštevati vsi eziri, da se ne bo nihče čutil užaljenega in prizadetega. Prepričani smo, da nam v bodoče ne bo treba omenjati in javno opozarjati na stva-

ri, ki niso prijetne ne za nas in ne za uredništvo „Zadrugarja“ in naše zadruga sploh.

Da ni vse v takem redu kot bi to vsi želeli, nam priča dovolj jasno primer zadruga v Kranju. Kranjska zadruga državnih nameščencev ima svojo lastno hišo, ki je bila kupljena z namenom, da se bo v njo preselila trgovina. Toda trgovina se še vedno nahaja v starih prostorih, v novi stavbi pa so stanovanja in „zdržna čitalnica“. V tej „čitalnici“ ima svoj lokal levičarsko-nacionalistično pobarvano akademsko društvo. Seveda, da obstoja kljub temu neka združna čitalnica, tega skoro nobeden zadrugarjev ne ve. Če je ta lokal pravi združni lokal, potem bi pričakovali, da se ne bo dogajalo, da bodo n. pr. visele v združnem lokalu slike ljudi, ki nimajo skoro nobene zveze z združništvom in ki jih smatramo zgolj politične osebnosti. Ali je to združno, če vise mesto združnikov slike dveh frama-zonov, kot sta to Masaryk in Beneš? Če ni, zakaj potem ne skrbi zadruga za to, da se take slike odstranijo in obesijo slike združnikov, kar bi bilo gotovo edino umestno za združni lokal? Take stvari nas nehoti silijo, da pritr-dimo naši javnosti, ki smatra takšna zadržanja zadruga, da je zadruga zaplavala v politične vode. Prepričani smo, da so v vodstvu zadruga dovolj uvidevni ljudje, da bodo znali upoštevati želje vseh članov enako. Saj tudi naši ljudje plačujejo z istim denarjem kot ostali. Potrebno pa je, da se temu napravi enkrat konec, da ne bo več povoda govoričenja v javnosti o politični pobarvanosti zadruga.

Mislimo, da nam je sedaj vsem dovolj jasno in da je nadaljnje polemiziranje popolnoma odveč. Razumemo pomen starega ljudskega pravila, če komu stopiš na prste, da rad zavili.

Občni zbor združenja vojnih invalidov

Letni občni zbor je imelo v nedeljo dopoldne v dvorani Stare pošte združenje vojnih invalidov, vdov in sirot. Članstvo se je obnega zboru polnoštevilno udeležilo in napolnilo dvorano do zadnjega koticika. Občni zbor je vodil zastopnik iz Ljubljane. Na dnevnem redu so bila najprej poročila odbornikov iz katerih posnemamo: tajniško poročilo je podal g. Rant. Omenil je, da ima združenje svojo lastno pisarno, ki jo vodi posebna uradnica. Pisarna je pač nujna potreba, ker je dnevno veliko prošelj in dopisov. Obenem pa je omogočeno, da dobi članstvo tam vse informacije. Blagajniško poročilo je podal g. Martinjak. Bla-

gajna izkazuje precej dohodkov in seveda so izdatki tudi precejšnji zaradi vzdrževanja pisarne, poština itd. Poročila so bila sprejeta brez pripomb. Občni zbor je pooblastil bodoči odbor, da napravi proračun za prihodnje poslovno dobo kot to zahtevajo pravila. Sledile so volitve novega odbora, pri katerih je bil izvoljen za predsednika g. Omejc. Po volitvah so kot zadnja točka dnevnega reda sledile slučajnosti. Zastopnik iz Ljubljane je dajal vsa pojasnila, ki jih je stavilo članstvo. Po končani debati je predsednik zaključil občni zbor.

Delavski obzornik

Slovenskim rudarjem gotovo ni v korist

Trboveljska premogokopna družba je posedovala na teritoriju sedanje banovine Hrvaške 66 rudnikov. Vse te rudnike je sedaj prodala banski oblasti te banovine. Kakor izvemo je banska oblast banovine Hrvatske odredila, da v najkrajšem času odpre 10 rudnikov. Hrvatje računajo, da se bo s tem zvišala njihova produkcija od enega do enega in pol milijona ton na leto. Število rudarjev pa povečalo od 7 na 11 tisoč delovnih moči v preteklem letu, računajo, da bo v novih rudnikih dobilo zaposlitev zopet nekaj tisoč rudarjev.

Če se spomnimo na borbo slovenskih rudarjev in podjetij za večjo količino odjema iz slovenskih rudnikov za državne potrebe, in je šele sedanji položaj zaposlenosti slovenskega rudarstva omilil, nas ta novica s hrvaške strani gotovo ne bo razveselila. Računati je namreč z dejstvom, da bo ob normalnem času zopet nastopila kriza zaposlitve v še večjem obsegu med slov. rudarji.

Finžgar FO Kropa

Je s 93 m postavil nov rekord

Na smučarskem treningu, katerega so se udeležili vsi naši in nemški skakalci na ma-mutski skakalnici v Planici, se je od Jugoslov-anov najbolj odlikoval naš lanski prvak v skokih Rudi Finžgar, član FO Kropa, ki je zaplaval na 93 m in postavil nov državni rekord. Vsi vidimo v našem Finžgarju brez dvoma najvrednejšega in najboljšega atleta vsega zimskega športa. Ni dvoma, da je naš mladi Rudi tisti slovenski atlet, ki bo na tej skakalnici prvi zaplaval preko 100 m in tako ponese slavo vseh jugoslovanskih zimskih športnikov po vsem svetu.

Rudi je še zelo mlad in so njegovi odlični uspehi, ki so brez dvoma uspehi enega najboljšega našega mednarodnega smučarja, šele začetni in lahko od njega pričakujemo še mnogo. K nedeljskim mednarodnim tekmam nam želimo mnogo uspeha, da bi ponovno dokazal ne samo, da je on naš najboljši skakač, nego da je on tisti, ki je stebel vseh naših zimskih športnikov.

Premalo a vođažar nekaj

Na številne prošnje in pritožbe, ki so prihajale iz vrst kronskih rentnikov pri SUZOR-ju vsled obratnega položaja v katerem se ti rentniki nahajajo, se je uprava SUZOR-ja svoj čas odločila predlagati g. ministru soc. politike, da se jim njihova renta poviša in tako njih položaj vsaj malo omili.

Kakor smo obveščeni je g. minister ta predlog osvojil in bodo tako ti kronski rentniki prejeli rento po novem:

Vsi starorentniki, katerih delazmožnost je zaradi posledic svoječasne nezgode zmanjšana nad 33 1/3% ne smejo prejemanj manj na mesec kot 30 din. Tisti, ki prejemanj manj bodo dobili izplačano razliko od 1. septembra 1939 dalje.

Od 1. oktobra 1940 leta dalje se bo povišala sedanja draginjska doklada za eno tretjino, to je do vsote, ki jo dovoljuje § 206 zak. o zav. del.

V kolikor pa bi starorentniki skupaj z draginjsko doklado ne dosegli zneska omenjenega v točki 1. se morajo rente povečati po sledeči tabeli:

Od 33 2/3% do 40% invalidi bodo prejemanj najmanj 40 din na mesec;
od 41 2/3% do 50% invalidi bodo prejemanj najmanj 50 din na mesec;
od 51 2/3% do 60% invalidi bodo prejemanj najmanj 60 din na mesec;
od 61 2/3% do 70% invalidi bodo prejemanj najmanj 70 din na mesec;
od 71 2/3% do 83 2/3% invalidi bodo prejemanj najmanj 125 din na mesec;
od 83 2/3% do 100% invalidi bodo prejemanj najmanj 150 din na mesec;
nad 100% invalidi bodo prejemanj najmanj 200 din mesečno.

Škandal

Mnogo in že večkrat smo pisali v našem listu o Narodnem domu, kjer se zbira kranjska liberalna gospoda in kamor včasih zaidejo tudi taki ljudje, ki mislijo, da jih štejemo v svoje vrste, a v resnici pripadajo čistokrvnim liberalcem. Kdor je dovolj zaveden v svojih načelih, ta bo vedno in za vsako priliko vedel, kaj sme in kaj ne sme. Naš človek, ki je prepričan naš pristaš, prav gotovo ne bo nikdar

Drobne novice z Jesenic

„360 žena“ na odru Krekovega doma. Za pustno nedeljo in za pusti tork zvečer nam je pripravila igralska družina Krekovega prosvetnega društva dva prijetna večera. Za te burkaste dneve je bila burka z gornjim naslovom kar primerna. Dvorana je bila popolnoma razprodana in so si morali pomagati še z zasilnimi sedeži. Nastopali so že preizkušeni igralci, pridružili so se jim pa tudi nove sposobne moči. Režijo je imel v rokah g. Rado Radešček. Njemu in vsem igralcem želimo na našem odru še mnogo uspeha!

Laž ima kratke noge. V naši državi imamo več lepih načel oživotvorjenih v zakonih, — načel, ki so komunistom samo fraze. Tako na primer o enakosti vseh državljanov pred zakoni. Prav to frazo o enakosti ženejo naši komunisti vedno in na vsa usta. In sedaj so bili tudi marksisti poklicani na orožne vaje enako kakor vsi drugi večinoma šele prvič, ko so drugi že četrtič. Pa jim je kar sapo zaprlo. Kar čez noč so pozabili na fraze o enakosti. Ker smo že v takem času, je zglejala reč nekam pustna. Nagnali so namreč svoje žene, naj gredo k jeseniškemu županu zahtevati, da pridejo možje domov. (Kaj ima jeseniški župan opraviti z marksisti n. pr. s Koroške Bele, ki vedo kvečjemu javniške marksiste, ki imajo dolge lase...) O jeseniškem županu je pač znano, da je dober človek in so se seveda k njemu napotile. G. župan jim je ljubeznivo rekel: „Ljube moje žene, srčno rad storim vse, da pridejo vaši možje domov, le povejte mi, kako in kaj naj naredim?“

In so rekly:

„Sreski načelnik v Radovljici — bile smo pri njem — nam je rekel, da to vi lahko naredite in da vi že veste.“

Služaj je pa nanese, da je bil tisto uro na občini na Jesenicah podnačelnik sreskega načelstva v Radovljici. G. župan ga pokliče in razvije se med njim in ženskami sledeči razgovor:

„Ali ste bile pri g. sreskemu načelniku?“

„Ja, ne, ja, pravzaprav ne. Nismo mogle k njemu. Ampak pri njegovem namestniku.“

„Njegov namestnik sem jaz. Ali ste bile pri meni.“

(Najprej so debelo gledale) „Ne, ne. Pri vas nismo bile. Pri enem drugem gospodu, ki nam je potem to rekel.“

Gospod podnačelnik jih je spraševal, kakšen je bil dotični gospod, ali je imel očala, ali je imel črne lase itd. Pa se kar nič niso mogle spomniti. Oh, tako mučno je bilo.

In so odšle, še bolj rdeče, toda od sramu...

Pa so nekatere res reve, kakor premnože

zahajal v Narodni dom z namenom, da bi se tam zabaval. Dokler ne bodo razmere v Narodnem domu in okoli njega drugačne, toliko časa ni tam mesta za naše ljudi. Kar je našega in kdor se šteje k naši družini, ta bo našel v našem domu dovolj zdrave zabave, da ne govorimo o prosvetnih in kulturnih dobrinah.

Marsikdo včasih pomisli, če Narodni dom res upravičeno in zaslužno nosi ta ponosni naslov. Ali je to res narodni dom? Ali se v njem res zbirajo vsi in ker se ne, kdo je temu kriv? Ugotavljamo in ponavljamo, da je Narodni dom s svojo preteklostjo in svojo sedanjostjo dovolj zgovoren dokaz krivde onih, ki imajo besedo v njem. Dokler bo Narodni dom služil večinoma le prirejanju plesov, ki so v zvezi s pijančevanjem in krokanjem, dokler bo nudil stroho našim zagrizenim in nepomirljivim nasprotnikom, toliko časa homo ostali odločeni, da dosežemo temeljito prezračenje tega gnezda. Mislimo, da bi gospodje okoli Narodnega doma že spoznali, kam vodijo pota tiste mladine, ki prihaja v ta dom. Zalostno dejstvo pa je tudi to, da se pod ponosnim naslovom skrivajo škandali, ki gotovo niso v ponos prirediteljem zabav.

Predpustni čas je navadno čas senzacij. Tudi v Narodnem domu ni šlo brez veselice s plesom, kakšno čudo bi bilo to za Narodni dom, če ne bi bilo tam nobene plesne prireditve? Ob tem nesrečnem predpustnem času nam nehoti prihaja v spomin škandal, ki se je pred leti zgodil nekje v Kranju, ko so pustne maske priredile konklave in tam volile papeža. O tem smo takrat obširno pisali, ker je to javnost zahtevala in želela, da se stvar preišče.

Tudi letos ni šlo v miru in redu kot smo si vsi želeli. Kdo je kriv takim nerednostim, ki se dogajajo ob plesnih zabavah, za to nismo mi poklicani, da bi sodili in preiskovali. V so-

druge, katerim so možje odšli. Resnično so potrebnosti pomoči. Zameriti pa je tistim, ki to revščino izrabljajo v svoje razdiralne namene in tem ubogim ženskam še bolj škodujejo.

Čudne internacije. Pri nas se je že dogodilo, da je bil kdo interniran. Do sedaj se je še vsak vrnil iz internacije. Pa to še ni čudno. Čudno je to, da se je vsak v internaciji zredil. Komunisti v Rusiji pa znajo to vse drugače. Tam se pa iz internacije sploh ne vrnejo, ampak v internaciji umirajo (pa ne od debelosti).

Sportne tekme na Črnem vrhu v spomin pok. dr. Antona Korošca. Minulo nedeljo je priredil akademski športni klub v spomin na dr. A. Korošca spominske tekme v veleslalomu. Take tekme namerava klub izvesti vsako leto. Predsednik dr. Fr. Kulovec je daroval v ta namen velik prehodni pokal, ga. Nija dr. Natlačeno-va pa krasno prehodno darilo. Pokal dr. Kolvca si je pri nedeljskih tekmah pridobil Bertonec Jože (SK Gorenjec), darilo ge. banice pa Pavlina Štočec (Skala), oba z Jesenic. „Slovenski dom“ je v poročilu o teh tekmah predlagal, naj bi se tekme v bodoče vršile tudi drugod in ne samo na Črnem vrhu. Gotovo govori marsikaj za ta predlog. Zdi se pa, da noben drug smuški kraj ne spominja tako na pokojnega voditelja kakor ravno Črni vrh, kamor je veliki pokojnik tako rad zahajal (k Sv. Križu).

Občni zbor Protituberkulozne lige se je vršil v petek dne 21. februarja v prostorih ljudske šole na Jesenicah. V ospredju te človekoljubne in socialne ustanove stoji v tem letu zidava mladinskega okrevališča na Uskovnici. V poročilu o zidavi zavetišča na Uskovnici. V poročilu o zidavi zavetišča je bilo omenjeno, da je stavba do betonske plošče že zgrajena, da se temelji in kletni prostori ter deloma stopnišče. Zdravilišče bo zlasti za jeseniške in koroške belske otroke in njihovo zdravje velikega pomena. V višinskem zraku ob zdravni in tečni hrani si bodo otroci utrjevali slabotno zdravje. Za otroke v šolski dobi bi se v zavetišču lahko vneljal tudi pouk, vsaj v nazornih predmetih. Saj ne bo težko dobiti učitelja, ki bi bil prav tako potreben oddiha v višinskem zraku in bi se tak pouk brez napora mogel vršiti. — V letu 1940 je imela liga 39.809.— din dohodkov in 39.362.— din izdatkov. Za dosedanjo zidavo zavetišča je bilo izdanih 42.585.— din. S posojilom 80.000.— din pri Protituberkulozni zvezi in s prispevki darov je upati, da bo zavetišče še v teku teza leta dovršeno. Kar hči iskreno želimo. Pri volitvah je tudi za bodoče leto izvoljen za predsednika g. dr. Bergelj, tajniške posle bo še nadalje opravljal g. Leo Pi-brovec, blagajniške pa gdč. Marija Vidmarjeva.

boto je bil odrejen v Narodnem domu ples. Govorili bi neresnico, če bi trdili, da ni bilo dobrega obiska, ker je itak znano, da se ljudje radi zadržujejo na plesnih prireditvah v Narodnem domu. Da se ni dobro jedlo in pilo in da ni marsikateremu gospodu ali gospej ali celo gospodični zlezlo vino v glavo, o tem sploh ne govorimo. Tega smo že navajeni, ker je znano, da so Kranjčani znani krokarji. Sreča je za naše mesto, da imamo policijo, ki vsaj nekoliko brzda vročekrvne obiskovalce zabavišč. Zgodilo pa se je, da sta dva poživljena krokarja napadla službenega organa in ga podrla na tla. Da se take stvari dogajajo v javnem zabavišču, to je pravi škandal in vrže dokaj s'abo luč na vse. Take stvari se menda drugje bolj redko pojavljajo, bolj običajne so seveda v Kranju, ker se malo kateri ples konča brez incidentov, pa če tudi je to n. pr. akademski ples. Seveda se ni dogodil le ta primer, zvedeli smo od očitvecev, da je imela policija dovolj opravka, da je brzdala pijano gospe, ki so sicer takrat, ko so trezni, že o veliki gospodje v javnosti a kadar so veseli, kdo jim more zameriti.

Take stvari se dogajajo in se morejo dogajati le v Narodnem domu. To je torej kultura naših nasprotnikov, ki ne poznajo drugega dela kot le veseljačenje in popivanje. Če pa kaj napišemo o tem v našem listu, potem seveda zvrčajo vso krivdo na nas, češ da smo tako ozkočrtni in ne dovolimo niti mladini „pošteno“ zabave.

Zahtevamo, da oblast energično napravi temu konec. Pozivljamo pa tudi vse one, ki imajo odločujoči vpliv, da spregovore svojo končno besedo. To pričakuje javnost!

Kavo, čaj v eni minuti —
dobite samo v slaščičarni ŠINK

RETEČE PRI ŠKOFJI LOKI

Društveno življenje je letošnjo sezono posebno močno razgibano. Vprizorili smo že več igranih iger, na pustno nedeljo smo igrali burko „Lumpacijus Vagabundus“. Za postni čas pa pripravljamo veličastno svetopisemsko dramo v petih dejanjih „Judita in Holofernes“. Igrali jo bodo za sv. Jožefa.

Naši fantje in dekleta se tudi pridno vadijo za akademijo, katero prirede okrog velike noči. Lanska akademija je bila prav lepa in je vsem močno ugajala, zato upamo, da tudi letos. Od 20. do 23. februarja so bile duhovne vaje za dekleta in žene, katerih se je naše žensko pravo pridno udeleževalo.

O. F. O.

Okrožje FO Kranj priredi okrožne smučarske tekme v teku v nedeljo 2. marca ob 9. uri dopoldan. Start pred Smartinskim domom. Tekmujejo mladi na 5 km, člani na 12 km. Tekme se vršijo ob vsakem vremenu. Tekmujejo lahko tudi prijavitelji izven konkurence. Darila: dva prehodna pokala, katera branita FO Jezersko. — Prijave sprejema trgovina: Janko Pogačnik.

OBJAVE

Občinski prehranjevalni urad v Kranju naznanja, da naj dvignejo trgovci krušne karte za mesec marec pri občinskem prehranjevalnem uradu za svoje stranke v soboto dne 1. marca t. l. in sicer:

Trgovci od črke A—I od 8. do 9. ure
Trgovci od črke J—P od 9. do 10. ure
Trgovci od črke R—S od 10. do 11. ure
Trgovci od črke S—Z od 11. do 12. ure
Trgovci plačajo krušne karte takoj ob prevzemu.

Stranke, ki v mesecu februarju niso bile v posesti krušnih kart, dobijo krušne karte za mesec marec v pisarni Občinskega prehranjevalnega urada v Kranju, in sicer:
od črke A—M 3. in 4. marca
od črke N—S 5. in 6. marca
od črke T—Z 7. in 8. marca
Trgovci, kakor stranke naj se držijo točno zgoraj navedenih dnevo kakor ur, da ne bode delo ovirano.

Stranke se ponovno opozarjajo, da dobe krušne karte za mesec marec pri svojih trgovcih in sicer tiste, ki so karte v mesecu februarju že dobile.

Občinski prehranjevalni urad — Kranj.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača d. 0.50. Najmanjši znesek je 8 din

Tovarna usnja Jugoslov. Knoch iz Kranja prodaja večjo količino prvovrstne sukane žime.

Iščem frizersko vajenka, Franko Franc. Bleiweisova 29.

Sprejem vajenca za slikarsko in pleskarsko obrt. Alojz Frantar, Stražišče 245.

Kupim dobro ohranjeno mlatilnico z „retro“ Rakove Jože, Poljščica, p. Podnart.

Iščem stanovanje z 2 ali 5 sobami, po možnosti s kopalnico, v Kranju ali v bližini. Po nudi na upravo lista pod „Stanovanje“.

Stavbna parcela se prodaja poleg gostilne Laker na Kokrici. Informacije pri Gasilski četni na Kokrici.

Sprejem perilo v skrbno lepo pranje. Naslov v upravi „Gorenjca“.

Oddam lepo sončno konfortno stanovanje s 5 sobami, kabinetom, kopalnico, z vsemi priključki in nekaj vrta. Poizve se Cojzova.

Odda se 2 sobno stanovanje in 1 sobno z lokalom. Naslov v upravi lista.

Kupim rabljen, dobro ohranjen ročni voziček na 4 kolesa za težo do 300 kg. Naslov v upravi lista.

Lepa opremljena sova se odda solidni osebi. Naslov v upravi „Gorenjca“.

Moško kožo, malo rabljeno, kupim. Naslov v upravi „Gorenjca“.

Sprejemem poštno služkinjo k 5 odraslim osebam. Znati mora kuhati in vsa ostala gospodinjstva dela. Ponudbe pod „Čista“ na upravo „Gorenjca“.

Prodaja se krojaški „Singer“ šivalni stroj, malo rabljen za din 2.400.— in nekaj cenejših strojev za šivilje. Omejc Ivan, Tavčarjeva ul. 9. Kranj.

Ako imate kurja očesa in se Van dela trda koža, pridite v našo higienično urejeno pedikuro, kjer vam naš pediker odstrani vse te neprijetnosti brez bolečin in brez kemičnih sredstev za din 6.—. Ne mučite se s krpanjem uogavic, ker vam za malo denarja strokovnjaško popravimo moške, ženske in otroške nogavice. Samo pri Bata.

Lepa parcela ca 11.0000 m v neposredni bližini Kranja se ugodno prodaja. Nasloviti ponudbe na upravo „Gorenjca“ pod „Parcela“.

Conjenemu občinstvu naznanjava, da sva prevzela staroznano

GOSTILNO NA GAŠTEJU

Abonenti se sprejemajo

Za obisk se priporočata M. in J. Krničar

VINO

pristno, po konkurenčni ceni dobite pri Centralni vinarni Ljubljana, Frankop. 11

Važno! Modroce, otomane, spalne divane itd. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKŠ, tapetnik — Na skali št. 5. (v hiši g. Šipica)

CVETLIČNI MED orehova jedra in AMBROŽEVO MEDICO dobite najceneje v Medarni, Ljubljana - Židovska ul. 6

Zahvala

Nismo slutili, da imamo mi, pred vsem pa naš dragi pokojni oče, gospod

Gruden Franc

toliko prijateljev, ki so ga hodili kropiti, so molili ob njegovem mrtvaškem odru, mu prinašali toliko cvetja, ga spremili do poslednjega domovanja in so nas ustmeno ali pismeno tolažili.

Zahvaljujemo se g. dr. Jos. Beziću, ki ga nam je skušal ohraniti, vsej prečastiti duhovščini, kakor preč. g. msgr. M. Škerbcu za vodstvo pogreba in za poslovilne besede, preč. g. priorju p. Evgenju kot zastopniku cistercijskega samostana v Stični, vsem gg. duhovnikom, ki so ga v boleznih obiskovali ali so sedaj obljubili, da se ga bodo spominjali pri oltarju, pred vsem pa našemu predobremu prijatelju preč. g. Rafku Fabianiju, ki je tako zvesto skrbel za pokojnega očeta.

Nadalje se zahvaljujemo vsem gg. trgovcem in obrtnikom, vsem učiteljstvu, dragi primskovski Prosvetni družini, dekletom, kakor fantom za molitve, cvetje in častno spremstvo, zastopnicam stiškega in vseh drugih deklinskih krožtov, tukajšnji gasilski četni za zadnjo počastitev in pevcem za ganljive žalostinke.

Nikakor pa ne moremo biti dovolj hvaležni našim sosedom, sorodnikom in prijateljem, ki so nam v teh dneh kakorkoli pomagali in skušali lajšati našo bol.

Naj vsem in vsakomur Bog obilno poplača!

Primskovo, dne 27. februarja 1941.

Zalujoči Grudenci.

Za srečni zakon najbolje kupite pri

Primerna darila za vsako priložnost!
Telefon 133. JUVELIR IN DOBAVITELJ

KR. DVOR. B. RANGUS KRANJ

Kupujem vsakovrstno zlato, srebro in drage

PODLJUBNIŠKI:

HRIBAR

22

POVEST IZ ŠKOFJELOŠKIH HRIBOV

„In kaj porečete vi k temu, mati?“

Gabrovka sta se zasvetili dve solzi v očeh: solzi hvaležnosti in ponosa, ker si je vedno na tihem želela, da bi enega svojih dveh otrok darovala Bogu.

„Bog te blagoslovi, Ančka in Marijo goreče prosim, da popolnoma ozdraviš, da boš potlej lahko izpolnila svojo obljubo. Jaz sama ti bom pri vsem le v pomoč!“

„Vedela sem, da mi ne boste nasprotovali in hvaležna vam bom za to do smrti!“

„Ančka, vendar nikar ne misli, da bo tako lahko izvršiti sklep. — Težko se boš odtrgala od naših gora in od gozdov, od travnikov, njiv in doma... Krvavelo ti bo srce ob slovesu, kakor bo krvavelo meni in očetu. Le dobro premisli, da ne boš razočarana!“

„Z božjo in Marijino pomočjo bom premagala vse težave in vse bridkosti, vsa razočaranja in vse življenje! Trdno sem prepričana, da mi bo Mati božja vedno stala na strani, sedaj ob tej težki preizkušnji in še naprej do smrti!“ — Tako je branila Ančka svojo obljubo.

„Kakor sem rekla: branila ti ne bom! Rajši bom podpirala, ali silila te pa tudi ne bom, da ne boš nikdar mogla reči, da sem jaz kriva, če bi bila v samostanu nesrečna.“

„Mati, nikdar si ne boste mogli kaj očitati za to!“ je vzkliknila Ančka. — Mati je odšla pomirjena po opravkih in Ančka je ostala spet sama, hvaležna materi za vse njene tolažilne in bodreče besede.

XIII.

Tisti dan, ko so dopoldne pokopali Janeza je Hribar zvečer spet popival po loških krčmah. Bilo mu je kakor da se ni prav nič zgodilo. Kar nekam zadovoljen je bil, da se je tako gladko in brez vsakih posebnih sitnosti iznotal. Hodil je od gostilne do gostilne, pil in zabavljal čez vse. Zbadal in špikal je vsakega, ki mu je prišel pred oči. Ko so gostilne zaprli, se je pijan gugaje in preklinjajoč počasi napotil proti domu. Po razsvetljenih mestnih ulicah je še nekako šlo. Ko pa je prišel izven mesta, ni nič videl. Noč je bila tako temna, da ni videl tudi za ped pred seboj. Temni oblaki so zastirali nebo. Nalanko je snežilo. Sneg je že toliko pobelil pokrajino, da se pod nogo ni čutila pot. Vse je bilo epako, vse zmrzlo. Še trezen človek bi v takem le s težavo hodil. Hribar pa je bil pijan, da že dolgo časa ne tako. Skozi Puštal in mimo Dobrave so mu pot kazale hiše. Nad Dobravo pa, tam kjer ena pot pelje proti Kopačiji, druga mimo Burjevca k Sv. Andreju, tretja pa proti Bešni, tam ga je zmedlo. Skušal je najti pravo pot proti Burjevcu, a ni šlo. Napenjal je oči, a ni videl drugega kakor samo belino. Stopil je nekaj korakov na desno in nato zopet na levo. Kamor je stopil, povsod so bile njive. Poti ni in ni mogel najti.

V glavi se mu je vrtelo. Vsa pokrajina se je začela vrteti okoli njega. Izgubil je čut, da bi določil smer, v katero bi moral iti. Bil je vedno na enem mestu, tako da končno ni prav nič vedel kje je.

Postajalo mu je vroče. Pijanost mu je spričo nevarnosti kar prešla. Klical bi, a bilo ga je sram. Tisočkrat je že šel po tej poti ob vsaki uri in ob vsakem vremenu, pa se ni še nikdar izgubil. Zavedal se je, da lahko obleži in zmrzne. Pihala je mrzla burja in zrak je postal vedno bolj mrzel.

Začela se mu je oglašati vest. Ali ni to morda maščevanje, ker je zastupil Janeza? Streslo ga je. Mrzel pot mu je stopil na čelo in plašno se je ozrl okoli sebe.